

Nižja stopnja:

- 11. in 12. septembra:
FANT IZ I. B
- 18. in 19. septembra:
URE — VELIKE IN MALE
- 25. in 26. septembra:
ŠTIRIPERESNA DETELJICA
- 2. in 3. oktobra:
KAJ STA POVEDALA DEDEK IN BABICA
- 9. in 10. oktobra:
JESENSKE PODOBE

Srednja stopnja:

- 8. in 9. septembra:
OTROCI USTVARJAJO GLASBO
- 15. in 16. septembra:
POTOVANJE PO AVTO-CESTI BRATSTVA IN ENOTNOSTI
- 22. in 23. septembra:
POSLUŠAJTE VREMENSKO NAPOVED
- 29. in 30. septembra:
PREVERJANJE ZNANJA IZ PRAVOPISJA
- 6. in 7. oktobra:
SESTANEK RAZREDNE SKUPNOSTI

Višja stopnja:

- 8. in 10. septembra:
KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI
- 15. in 17. septembra:
GRČIJA — TO SO ATENI
- 22. in 24. septembra:
SPARTAK
- 29. septembra in 1. oktobra:
OLIMPIJSKE IGRE
- 6. in 8. oktobra:
O RAZVOJU SLOVENSKEGA JEZIKA

PROGRAM

RADJSKE ŠOLE 1964/65

Malone hkrati z novim šolskim letom bo stekla tudi nova sezona radijske šole v želji, da bodo oddaje kot pomožno učno-vzgojno sredstvo pomagale uresničiti cilje naše osemletne šole.

Pri sestavljanju programa je uredništvo upoštevalo zahteve šolskega učnega načrta (na vpogled je dobilo tudi podrobne načrte za posamezne stopnje). Upoštevalo je tudi pripombe pedagogov-praktikov, ki jih je dobilo deloma iz ocen stalnih ocenjevalcev oddaj, deloma iz priložnostnih stikov in pogovorov z vzgojitelji, predvsem pa iz podatkov in mnenj, ki jih je o oddajah RS zbrala lanskeletna anketa sekretariata za šolstvo.

Uredništvo si je prizadevalo, da iz gmote učne snovi izbere tista snovna jedra, ki se dajo dobro oblikovati za zgolj slušno dojetje, ki bodo bogatila šolarjevo splošno znanje in razgledanost in mu bodo pomenila čustveno oporo, saj je večina oddaj oblikovana v tej ali oni (široko vzeto) literarni zvrsti, malone sleherni pa trka tudi na poslušalčevo čustvo.

Tako pripravljen program je na posebni seji predebatiral in končno odobril še svet radijske šole, ki ga sestavljajo aktivni prosvetni delavci in člani pedagoških služb oziroma sekretariata.

V programu predvidene teme je uredništvo že dalo v obdelavo posameznim avtorjem (pedagogom, strokovnjakom, literatom), v celoti so v delu teme za prvo polletje, kolikor ne bomo letos vključili v program tudi določene številne uspešnih oddaj iz prejšnjih let, ki jih hranimo v arhivu.

Število oddaj ostane tudi letos nespremenjeno, nespremenjen pa ostane tudi urnik. Tako bo na sporedu:

VIŠJA STOPNJA: v torek ob 14.05 in v četrtek ob 8.55;

SREDNJA STOPNJA: v torek ob 8.55 in v sredo ob 14.05;

NIŽJA STOPNJA: v petek ob 14.05 in v soboto ob 8.55.

RADJSKA ŠOLA ZA NIŽJO STOPNJO

bo kakor doslej spremljala šolsko delo prvih, drugih in deloma tretjih razredov, se pravi, da ga bo iz svojega zornega kota in z možnostmi, ki jih ima, dopolnjevala, poglobljala ali kakorkoli ilustrirala. Predvideni program vsebuje

oddaje, ki naj vzbujajo v otrocih zanimanje in ljubezen do narave,

oddaje, ki govore o življenju okrog nas, oddaje, ki rišejo odnose med ljudmi,

oddaje, ki vzbujajo v otroku zanimanje za lepo besedo in knjigo, oddaje, ki so posvečene spominskim dnevom, glasbene oddaje, oddaje z risanjem.

Casovna razporeditev programa za prvo polletje:

11. in 12. 9.: FANT IZ I. B (brez znanja in napredka)

18. in 19. 9.: URE — VELIKE IN MALE (smotrna razdelitev časa)

25. in 26. 9.: ŠTIRIPERESNA DETELJICA (drznost, objestnost in nevarnost na cesti)

2. in 3. 10.: KAJ STA POVEDALA DEDEK IN BABICA (glasbenaljudska pesem)

9. in 10. 10.: JESENSKE PODOBE

16. in 17. 10.: POSLUŠAJ IN POVEJ PRAVO BESEDO (aktivno sodelovanje učencev)

23. in 24. 10.: SAMOROG IN LEV (priredba mladinske literature)

30. in 31. 10.: SKRIVNOSTNI KLJUC (pred 1. novembrom — iz NOB)

6. in 7. 11.: VSAKDO NAJ VZAME SVOJE (vrednost domačih živali in odnos do njih)

13. in 14. 11.: POJTE Z NAMI

20. in 21. 11.: KAJ NEKI BO TO (aktivno sodelovanje poslušalcev)

27. in 28. 11.: IZ DNI NOB (pred 29. novembrom)

4. in 5. 12.: BELE POSTELJICE (strah pred bolnišnico ni na mestu)

11. in 12. 12.: RIŠITE Z NAMI

18. in 19. 12.: DROBNO PISMO POTUJE

25. in 26. 12.: KRALJ MATJAZ SE ZABAVA (ob novoletni jelki)

1. in 2. 1. (odpade)

8. in 9. 1.: PUHEK IN ŠTIRJE LETNI ČASI (priredba mladinske literature)

15. in 16. 1.: STOG SENA V ZASNEŽENEM GOZDU (živali pozimi).

RADJSKA ŠOLA ZA SREDNJO STOPNJO

Kaj bo v letošnjem programu novega? Uvedli bomo počasi tudi oddaje iz računstva. Za zdaj sta v programu dve takšni oddaji. Razširili bomo program o mladinski literaturi. Predstavili bomo šolarjem nekaj jugoslovanskih mladinskih pisateljev in pesnikov, predvsem tiste, ki jih mladina po njihovih — v slovenščino prevedenih delih že pozna (Desanka Maksimović, Grigor Vitez, Andjelka Matičič).

Utrdili bomo skupino oddaj, ki nosijo skupen naslov »Naši kraji in

ljudje«. Izkušnja nam je pokazala, da so tu najprimernejše reportaže. V bistvu ostane torej smer programa RS za srednjo stopnjo ista kot prejšnje leto. Poleg omenjenih področij bomo obdelali še nekaj tem iz spoznavanja narave, spoznavanja družbe in zanimivosti, s katerimi želimo naš program popestriti.

Casovna razporeditev programa za prvo polletje:

8. in 9. 9.: OTROCI USTVARJAJO GLASBO (Orffov instrumentarij)

15. in 16. 9.: POPOTOVANJE PO AVTOMOBILSKI CESTI BRATSTVA IN ENOTNOSTI (od Ljubljane do Djevdjelije)

22. in 23. 9.: POSLUŠAJTE VREMENSKO NAPOVED (njena splošna uporabnost)

29. in 30. 9.: PREVERJAJMO ZNANJE PRAVOPISA (obravnavajo najbolj vsakdanjih napak)

6. in 7. 10.: SESTANEK RAZREDNE SKUPNOSTI (za primer in opozorilo)

13. in 14. 10.: ZGODBA O PRAVEM SPORTNIKU — Miro Cerar: pred olimpijado v Tokiu

20. in 21. 10.: TAM, KJE POJONA JESEN KLOPOTCI (Slovenske gorice)

27. in 28. 10.: KOLIKO TRUDA IN DENARJA STANE ŠOLSKA MALICA (poskus računске oddaje)

3. in 4. 11.: V SLADKI TOVARNI (reportaža iz tovarne čokolade in bonbonov)

10. in 11. 11.: V DEŽELI, KJER VZHAJA SONCE SAMO ENKRAT NA LETO (potopis z Norveške)

17. in 18. 11.: JEKLO IN GORA (jeseniška železarna)

24. in 25. 11.: SFRJ — (najslošnejše o naši domovini)

1. in 2. 12.: ZALOSTNO LETO 1212 (kot zanimivost iz zgodovine)

8. in 9. 12.: OKOLI IN OKOLI — (mladinska pisateljica Branka Jurca)

15. in 16. 12.: SVET ONSTRAN MURE — (naši kraji in ljudje)

22. in 23. 12.: POL URE V GLASBENI SOBI —

29. in 30. 12.: STAVČNI ČLENI SO OŽIVELI — (slovnična oddaja)

5. in 6. 1.: VIDA BRESTOVA — 12. in 13. 1.: LJUBLJANA — GLAVNO MESTO SLOVENIJE

19. in 20. 1.: RAČUNSKA ODDAJA — (urjenje mišljenja).

RADJSKA ŠOLA ZA VIŠJO STOPNJO

V letošnjem programu radijske šole za višjo stopnjo ne predvidevamo kakih bistvenih sprememb v pri-

meri z lanskim, za katerega lahko po splošnih ocenah rečemo, da je uspel ne glede na skorajda nujne spodrs-ljaje. Med novostmi naj omenimo le dvoje: po dve jezikovni in dve računski oddaji.

V naši radijski šoli doslej nismo posvečali dovolj širše pozornosti problemu jezika, saj v prejšnjih programih tovrstnih oddaj malone — da — nič ni. Vzrok tega je v glavnem iskati v bojznosti, da ne bi bile kakke oddaje preveč dolgočasne in suhoparne, preveč »šolske« in premalo radijske torej z drugimi besedami, v pomajkanju primernih avtorjev, ki bi znali in tudi bili pripravljeni take oddaje napisati dovolj živo in zanimivo. Isto nekako velja tudi za računstvo. Oddaji O razvoju slovenskega jezika in O slovenskih narečjih, ki nista tako suhoparni kot njuna naslova, bosta na sporedu v prvem polletju, dve računski oddaji pa v drugem. Od ostalega programa naj omenimo še ponovitev ciklusa treh oddaj o ledeni dobi.

V prvem polletju bo razpored oddaj naslednji:

8. in 10. 9.: KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI — (dramatizacija Jurčičeve »lepe povesti iz davne zgodovine«)

15. in 17. 9.: GRČIJA — TO SO ATENE (potopisna oddaja)

22. in 24. 9.: SPARTAK — (o uporu sužnjev v Rimu)

29. 9. in 1. 10.: OLIMPIJSKE IGRE — (o izvoru in razvoju olimpijskih iger)

6. in 8. 10.: O RAZVOJU SLOVENSKEGA JEZIKA — (od Trubarja do Levstika)

13. in 15. 10.: PO SLEDEH LEDENODOBNEGA LOVCA — (opis študentske odprave v kraško jamo)

20. in 22. 10.: LADJE — (iz cikla o prevoznih sredstvih)

27. in 29. 10.: UPORNIK IZ FLORENCE — (Galileo Galilei)

3. in 5. 11.: O SLOVENSkih NAREČJIH

10. in 12. 11.: LEDENA DOBA IN NJENI SLEDOVI

17. in 19. 11.: ŽELEZNICA — (iz cikla o prevoznih sredstvih)

24. in 26. 11.: VESELI VETER — (o partizanskih gledališčih)

1. in 3. 12.: POVOJNA SLOVENSKA KNJIŽEVNOST — POEZIJA I.

8. in 10. 12.: UMETNIK LEDENE DOBE — (Altamira)

MLADINSKA RADJSKA IGRA (vsako nedeljo ob 8,00)

6. sept. — Muse Dalbray: **GODEK ČI-PAHAN** (ponovitev)

13. sept. — Svetislav Ruškuc: **VOZLI** (prva izvedba)

23. sept. — Franci Puntar: **PACKE** (ponovitev)

27. sept. — Willis Hall: **VLADARJEVA KOPEL** (ponovitev)

4. okt. — Ivan Kušan: **MELITA VIDI MODRO SONCE** (prva izvedba)

11. okt. — Leopold Suhodolčan: **ČUDEŽNA SRAJCA** (ponovitev)

15. in 17. 12.: AVTOMOBILI — (iz cikla o prevoznih sredstvih)

22. in 24. 12.: POMOČ JLA OB SKOPSKEM POTRESU — (delovni naslov)

5. in 7. 1.: POVOJNA SLOVENSKA KNJIZEVNOST — PROZA I.

12. in 14. 1.: MLADENIČ Z LA-DJE BEAGLE — (o Charlesu Darwinu)

19. in 21. 1.: LETALA — (zadnja oddaja iz cikla o prevoznih sredstvih).

8. septembra ob 8.55
9. septembra ob 14.05

Srednja stopnja:

OTROCI USTVARJAJO GLASBO

Kot dragocen pripomoček v rokah sodobnega glasbenega vzgojitelja se je v zadnjih letih po mnogih deželah uspešno uveljavil Orffov instrumentarij, ki ga poznamo tudi že pri nas.

Sodobni nemški skladatelj Carl Orff je skušal otroku svojevrstno odpreti pot v glasbeni svet in dal v ta namen zgraditi poseben instrumentarij, vrsto instrumentov, ki omogočajo otroku že po nekaj urah dela živo sodelovanje v skupinski igri in petju. V instrumentariju najdemo ritmična glasbila, od preprostih lesenih paličic in ropotulj, prek trikota in činel do različnih bobnov, pa tudi instrumente z uglašenimi zvočnimi ploščicami: ksilofone (instrumente z uglašenimi lesenimi ploščicami), metalofone (instrumente s kovinskimi ploščicami iz lahke kovine) in zvončke (instrumente s kovinskimi ploščicami iz jeklene druzine), ti instrumenti pa se lepo družijo še z nekaterimi glasbili, tako z žvegljo (blok-flavto), kitaro, in s petjem.

Ob uporabi teh instrumentov dobiva otrok tesnejši stik z glasbo, utrjuje si ritmični in melodični čut, spoznava večglasje, raba tega instrumentarija poživlja glasbeni pouk in omogoča vrsto zanimivih oblik glasbenovzgojnega dela, predvsem pa močno vzpodbuja otrokovo ustvarjalnost.

Naša oddaja želi seznaniti poslušalce z nekaterimi oblikami uporabe instrumentarija, predvsem ob otrokovi ustvarjalnosti; vodi nas od preprostih, a zanimivih ritmičnih vaj do spremljave živahne otroške pesmi.

Višja stopnja:

8. septembra ob 14.05
10. septembra ob 8.55

KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI

Kot uvodno oddajo radijske šole za višjo stopnjo smo pripravili šaljivo Kozlovsko sodbo v Višnji gori, pravzaprav ponovitev omenjene zgodbe, ki je lani bila na programu za srednjo stopnjo. Za to smo se odločili iz dveh razlogov: ker smo letos proslavljali stodvajsetletnico Jurčičevega rojstva in je prav, da se je spomnimo tudi v naši radijski šoli, in ker je ta duhovita zgodba gotovo med najbolj primernimi za konec počitnic in uvod v novo šolsko leto. Ostri prehodni navadno niso nikjer zaželeni, ta »lepa povest iz stare zgodovine«, kot jo je imenoval pisatelj sam, pa bo napolnila razrede še s tisto praznično počitniško veselostjo, ki se mora počasi umakniti resnemu učenju.

11. septembra ob 14.05
12. septembra ob 8.55

Nižja stopnja:

FANT IZ I. B

Za uvodno oddajo radijske šole, ki je namenjena najmlajšim šolarjem, radi izberemo kaj lahkotnega, zabavnega, kar pa ima hkrati v sebi tudi zrnce česar takega, o čemer je vredno razmisliti, prav takole za uvod. Tako nam je prišla letos prav zgodba, ki smo jo dobili od Miljenka Kražurja. Pripoveduje o fantu iz prvega b, o šolarčku torej, ki je tolikšen kot naši mali poslušalci, ki si želi podobnih radosti in se otepa s podobnimi nevšečnostmi kot oni. Zgodba nam je bila všeč, prevedli smo jo in pripravili malim šolarjem za prvo srečanje ob radijskih sprejemnikih v novem šolskem letu.

Srečko — to je fant iz prvega b — ni navdušen šolar. Ne da se mu sedeti v šoli, ne da se mu vleči črti niti pisati črk.

Ko tako ves naježen hiti tistega jutra v šolo — hiteti mora, ker ne sme zamuditi — ga sreča Bubo, pobitih petih let, bister in radoveden. Srečko mu skuša potoma orisati šolo, seveda jo riše bolj v temnih barvah, a ker se mu zdí, da v prijatelju vendarle ni vzbudil dovolj jasnih predstav, da povabi kar s seboj v razred.

Šolo pa sta zamudila. Pred vrati se ustavita in zdaj prešine Srečka domisljica: Bubo naj bo njegov namestnik. Stisne mu v roke torbo in mu veli, naj gre kar v razred, pozdravi in sede v njegovo, peto klopi. Sam bo še malce prisluškoval, potem pojde v šofersko šolo, popoldne pa ga bo za plačilo »za namestništvo« še vozil z kamionom.

Bubo je v razredu, pozdravi in poprosi »teto«, naj mu pokaže kako

klop. Učiteljica brž sprevidi situacijo in se ji prilagodi, zato njun razgovor zabava njo in ves razred. Šele čez čas postane jasno, čigav namestnik je Bubo. Ker je Srečko še vedno pred vrati, kjer prisluškuje, ga pokliče Bubo v razred. Tu pove fant odkrito, da nima rad ne šole, ne knjig, ne zvezkov, ne črk in da pojde

Srednja stopnja:

POSLUŠAJTE VREMENSKO NAPOVED

Vsak dan jo poslušamo, a prisluhnemo ji le malokdaj; pozorneje samo ob sobotnih popoldnevih pred izletom v poletnih dneh, kadar se odpravljamo na kopaljšče, in seveda — pozimi.

Vreme nas prizadene — ali pa razveseli, če je lepo — samo osebno. V šolo, tovarno, v pisarno ali v trgovino navadno pridemo, četudi se tako sneži ali dežuje.

Oddaja, ki bo spregovorila o vremenskem poročilu in njegovem pomenu, pa se bo ustavila predvsem pri tistih, ki so od vremena v resnici odvisni in jim nikakor ne more biti vseeno, kakšno bo vreme. Spomnimo se samo kmetovalca, pilota, šoferja tovornjaka, vrtnarja, planinca in še marsikoga. Vreme — tako ali drugače — jim onemogoči delo in prepreči načrte ali pa se morajo pošteno pripraviti na spremenjene vremenske pogoje.

O tem, kakšni bodo pogoji vremena, pa jih obvešča vsakodnevna vremenska napoved.

rajši kar v šofersko šolo. Učiteljica mu dovoli in Srečku se obesi za pete seve tudi Bubo-namestnik.

Tudi učitelj v šoferski šoli ve takoj, za kaj gre. Srečku predloži vpisno polo, ki je ta seveda ne zna izpolniti, in mu pokaže kup knjig, ki jih mora prebrati vsak šofer. Brez znanja pisanja in branja torej ne bo šlo. Fanta sta v škripcih. Premislila bosta, kako bi se dala stvar rešiti. Poslovita se. Kako sta spotoma stvar med sabo reševala, zgodba ne pove, pač pa ju postavi spet v razred. Srečko pove učiteljici svoj sklep, da bo spet sedel v svoji peti klopi, a da se bo poslej pridno učil črk in vsega drugega, ker zdaj pač ve, da bo vse to potreboval.

Srednja stopnja:

15. septembra ob 8.55
16. septembra ob 14.05

POTOVANJE PO AVTOCESTI BRATSTVA IN ENOTNOSTI

V tej oddaji bomo popotovali po veliki cesti, ki povezuje Ljubljano z daljno Djevdjelijo ob grški meji in še vsa mesta, ki leže blizu te ceste ali pa na njej. To reportažo nam je napisal Drago Kralj.

Nižja stopnja:

URE — VELIKE IN MALE

Oddaja, ki jo je za male šolarje napisal Tone Pavček, hoče povedati otrokom, da človek ne more in ne sme živeti tja v dan, da mora čas pametno razdeliti in odmeriti pravi del tako dolžnosti kakor zabavi in počitku. Ura nam je merilo časa in zato so ure velika in dragocena stvar.

Mali Pepek je hud na uro. Jezi se, da ga kriče ob dvanajstih h kosilu, da mora ob uri spat, da ga vrže budilka ob jutrih iz postelje. Pravi, da imajo ljudje ure zgolj zato, da njemu nagajajo. Ko je popoldne sam doma, razdre mamino budilko, češ da ne bo več kar naprej tiktakala in ropotala. Mama seveda zdaj sinu »navije uro«. Pepe se odloči, da si poišče deželo, kjer ni ur. Sede na vlak — in ker nima vozne karte, se skrrije pod klop med košare; a še tu ga moti pogovor popotnikov, ki kot nalašč govore spet o času in točnih urah.

22. septembra ob 8.55
23. septembra ob 14.05

Višja stopnja:

15. septembra ob 14.05
17. septembra ob 8.55

GRČIJA — TO SO ATENE

»Odhajamo. Za nami ostajajo luči splitske luke. Morje je mirno in zrak slan — dobra volja je naš sopotnik. Čaka nas več kot 48 ur prijetne vožnje. Mimó belega, sončnega Dubrovnika, skozi zatišje skalnate Boke Kotorske, ob zverženih in pusti albanski obali — kam?

Grčija! Iz Pireja doživljat Atene, od tod čez Korintski prekop na potep po Peloponezu... Zboleli bomo od nestrpnosti in vendar, ko je trdna noč, poležemo po klopih in podu — razležemo se povsod. »Istri« se ne mudijo nikamor: z devetimi vozli na uro brazda morje. »Istra«, veste, je poltovarna ladja, stara nekaj nad 50 let. Z njo potujemo. Pelje nas in druge potnike in nylonsko predivo — vrčala se bo s tovorom južnega sadja...»

To je začetek naše oddaje. Mar ni z njim že dovolj povedanega? Če dodamo še to, da gre za šolski izlet in da nam v oddaji otroci posredujejo svoja doživljanja in spomine, potem veste malone vse.

Oddajo je pripravil novinar Marjan Kunej.

18. septembra ob 14.05
19. septembra ob 8.55

Pepe izstopi v neznanem kraju. Jo mahne v gozd in dalje na pašnike. Tu ni ur, zato je srečen. Toda pastir Sime pove fantu, da si mora tudi on razdeliti čas. Tudi on ima uro — sonce in po njem se ravna že od rane mladosti. Razloži mu, kako je ura vendarle dragocena in potrebna stvar. Pepe spozna svojo zмотo in steče nazaj k postaji. Tam pa ga ulovi mož postave. A kar lepo se pomenita, odpelje ga domov in tu se zgodba srečno konča.

Višja stopnja:

22. septembra ob 14.05
24. septembra ob 8.55

SPARTAK

Po delu francoskega avtorja Jeana Defrasna nam je sodelavec dr. Kajetan Gantar pripravil oddajo o uporuh sužnjeva v starem Rimu in o voditelju upora — Spartaku.

S prvo sceno uvede avtor poslušalce v ozračje, ki je vladalo v Rimu neposredno pred uporom. Gre za nesramno kupčevanje s sužnji na trgu v Kapui, ki niso več le delovna sila, temveč tudi zunanji znak razkošja, igrača bogataških gospa, predmet, na katerega so brezdelní gospodje stresali svojo slabo voljo.

Nič bolje niso ravnali s sužnji v gladiatorski šoli v Kapui, kjer se je rodila misel o uporu in kjer se je končno tudi pričel. Voditelj upora Spartak je bil izkušen vojak. Služil je v pomožni četi rimske armade, ko pa je ta odšla v boj zoper njegove rojake Tračane, je pobegnil. Ujel so ga in tako se je kot suženj znašel v gladiatorski šoli v Kapui. Spartak je čutil, da je velikanska armada sužnjeva nenehna resna nevarnost za Rim, in to armado je hotel uporabiti, da bi sebi in svojim sotrpinom priboril svobodo. Upor je sprožil s peščico gladiatorjev, toda potem, ko se je to jedro znašlo na svobodi, so se mu v trumah pridružili sužnji z vseh koncev Apeninskega polotoka. Spartak in drugi voditelji upora so si na vso moč prizadevali, da bi to množico po vojaško uredili in oborožili z uplenjenim orožjem. To jim je sprva tudi uspevalo. Vojska upornih sužnjeva je imela velike vojaške uspehe: uspešno se je vojskovala z

rednimi rimskimi legijami in izvedla zahtevne vojaške premike.

Nesoglasjem v vodstvu upora glede končnega cilja vojskovanja, predvsem pa težavam s preskrbo se je pridružila še ostra zima. Kljub neizmernemu pogumu sužnjevi so rim-

ske čete zadušile upor in do zadnjega moža pokončale Spartakovo vojsko.

Ostal je le spomin na junaško dejanje: opomin gospodarjem in zgled za zatiranje — ne samo v starem Rimu, temveč povsod in vedno.

25. septembra ob 14.05
26. septembra ob 8.55

Nižja stopnja:

ŠTIRIPERESNA DETELJICA

To je oddaja, ki naj opominja k previdnosti na cesti in sploh povsod, kjer preči nevarnost; otroke naj odvraca od nepremišljenosti, bahaške korajže in objesnosti. Sodimo, da spričo velikega števila nesreč, ki jih otroci zakrivijo ali katerih žrtve so, besede o tem niso odveč. Ker pa hkrati vemo, da besede in opomini bolj malo zaležejo, upamo, da bomo več dosegli z živim, iz življenja vzetim primerom.

V naši oddaji gre za bahaško korajžo in skoro že na hudobno objesnost štiriperesne deteljice. Tako pravijo štirim fantičem, ker tičijo zmerom skupaj.

Tistega jutra jih zvabi Boris, ta je namreč kolovodja male družbice, da gredo v šolo ob progi, čeprav je tam prepovedano hoditi. Spotoma jim razloži, kako je moč po tračnicah slišati, kdaj se bliža vlak.

Pri zapornicah morajo čakati, ker so spuščene; pripeljal bo vlak. Boris predlaga, naj pretečejo progo tik pred lokomotivo. Fantiči se mu upro, ker jih je strah takega početja. Zato se hoče izkazati sam. Ko se bliža vlak, se ustopi na sredo tračnic in maha s torbo, kot da ga hoče ustaviti. Strojvodja ga opazi, piska in divje zavira. Boris odskoči malone zadnji hip, pade in obleži na robu tračnic. Situacija je tako grozljiva, da celo kurjač ves v strahu grabi za zavore. Toda vse je le Borisova grda šala. V pravi čas potegne noge s tračnic in se železničarjem nemarno reži v brk. Smolo ima pa vendarle, pod kolesi ostane njegova aktovka. No, strojvodja je spoznal fantiča, zato Borisu doma ne uide huda nevihta, ko se vrne iz službe zvečer oče.

Vendar je zdaj šele jutro in pred štiriperesno deteljico je še ves dan. Opoldne, ko se vračajo iz šole, naltijo na delavca, ki koplje ob cesti jamo. Pove jim, da postavlja tablo z abecedo, s takšno, ki jo znajo brati po vsem svetu. Postavil bo namreč cestno znamenje. Opozarjalo bo na splošno nevarnost, na bližnji ovinek, ozko cesto med hišami in podobno. Ker pa se pobliči nemarno vedejo in jezikajo, jih moč nažene in vrže za njimi lopoto zemlje. Boris zagrozi, da bo znamenje razbil, drugi trije pa mu v svoji naivnosti pritegnejo.

Naslednjega dne pride v šoli do razprave; nekdo je sinoči razbil cestno znamenje in pripetila bi se bila skoro nesreča; avto se je zvrnil v jarek. Delavec, ki je bil znamenje postavil, je na milici že povedal o fantinih. Krivci naj se sami javijo.

Prvi se obtoži Francec in nehoti izda, da ni bil sam. Pod pritiskom vstanejo še drugi trije. Spet štiriperesna deteljica!

Zakaj so to storili? — Ker jim je delavec vrgel zemljo. — Zakaj pa jo je vrgel? — Ker so jezicali. Zdaj jim je žal. Frančku odleže šele, ko izve, da se soferju ni nič zgodilo.

In potlej? — Zgodba ne pove, kaj se je zgodilo za stenami domačih hiš, razen tega, da so morali starši poravnati stroške za novo cestno znamenje. Pove pa, da drži štiriperesna deteljica tudi poslej trdno skupaj,

vendar jim takih nemarnih porednosti ne moremo več očitati.

Naša oddaja je priredba zgodb Draga Suhija.

Srednja stopnja:

29. septembra ob 8.55
30. septembra ob 14.05

PREVERJANJE ZNANJA IZ PRAVOPISA

Za takšno oddajo, oddajo o pravopisu ali pa o kakšni podobni »šolski« temi, je vedno nevarnost, da bo dolgočasna in suhoparna. Vendar upamo, da smo z omenjeno temo dosegli dvoje: učni smoter in živahnost.

Otroci so v počitnicah pozabili marsikaj, kar so se lani naučili. Prvi tedni v novem šolskem letu so namenjeni zato tudi ponavljanju in utrjevanju že znane učne snovi, ki pa je temelj vsemu, kar bodo spoznali v novem šolskem letu. Naša oddaja »Preverjanje znanja iz pravopisa« je takšna šolska ura, v kateri se ob nekaj spisih, ki so jih napisali otroci za šolski časopis ali pa za domačo nalogo, razvije sproščen razgovor o napakah, ki jih zagrešimo pri pisanju in govoru.

Izbrali smo zelo žive in skoraj vsakdanje primere pravopisnih in govornih napak. Pogovarjamo se o lepem knjižnem jeziku in o lepem govoru, o razvoju knjižnega jezika, ki je dragocena kulturna vrednota vsakega naroda in ki jo ohranjuje in izpopolnjuje vsak posameznik. Pogovarjamo se o obširni knjigi Pravopisu in o tem, kakšna navodila najdemo v njem. Jedro oddaje pa so pravopisne napake, ki smo jih že omenili. Ne odpravljamo jih s pravili, temveč le z živimi primeri.

Tekst za oddajo nam je napisala Nataša Stanič.

Višja stopnja:

29. septembra ob 14.05
1. oktobra ob 8.55

OLIMPIJSKE IGRE

Pred letošnjimi olimpijskimi igrami, ki bodo v Tokiu od 11. do 25. oktobra, smo v radijski šoli za višjo stopnjo pripravili oddajo o njihovi zgodovini in razvoju.

Na kamnitem trikotnem slemen-skem zatrepu Zevsovega templja v Olimpiji je ohranjena prastara zgodba: V tem kotičku stare Grčije je nekoč vladal kralj Ainomaos. Prerokovali so mu, da bo umrl, če se bo poročila njegova hči Hipodameja. Strah pred smrtjo ga je tiral v brezumno hrabrost. Kadarkoli se je pri njem oglasil snubec, ga je Ainomaos izzval k tekmovanju v kakšni telesni spretnosti. Ainomaos je vedno zmagal in vedno je svojega nasprotnika prebodel s kopjem. Nekoč pa se je pri njem kot snubec oglasil Pelops, vnuk samega Zeusa. Premagal je Alinomaosa v dirki z bojnim vozom, osvojil njegovo kraljestvo in v spomin na ta dogodek osnoval vsakoletno športno tekmovanje v Olimpiji.

To je izmišljena zgodba iz sive davnine, ena izmed mnogih. Vseka-

kor drži, da so bile športne igre v stari Grčiji od nekdaj v navadi, in da še niso pojasnili niti pravega vzroka za njih začetek niti njihove zveze z verskimi obredi še niso pojasnjene. Bržkone pa so imele športne igre velikanski pomen že davno prej, preden so dobile igre v Olimpiji, ob velikem Zevsovem svetišču, vsegrški značaj. To se je zgodilo leta 776 pred našim štetjem. Odtlej pa do danes je minilo več ko poltretje tisočletje. O tem, kakšna je bila usoda olimpijskih iger v tem času, kako so prešle v pozabo, kako in kdaj so jih spet oživili in kako so se razvijale, vas bo v naši oddaji seznanil Vlado Zlajpah, glavni urednik Poleta.

Nižja stopnja:

2. oktobra ob 14.05
2. oktobra ob 8.55

KAJ STA PAVEDALA DEDEK IN BABICA

To je prva glasbena oddaja v novi sezoni. Malim šolarjem želi predstaviti našo ljudsko pesem in čisto preprosto razložiti njen nastanek, pomen, lepoto in vrednost.

Dedek in babica — pri njiju je preživel Tinček počitnice — sta se čudila, da fant ne zna pravzaprav nobenih pesmi, sama pa kljub starosti še vedno rada prepevata. In

Srednja stopnja:

6. oktobra ob 8.55
7. oktobra ob 14.05

SESTANEK RAZREDNE SKUPNOSTI

Oddaja je primerna predvsem za tretji in četrti razred.

Z novim šolskim letom pridejo nove naloge, novi načrti in želje in predvsem skupno življenje v razredu. Razredna skupnost ima svoje pravice, a še prej svoje dolžnosti in odgovornosti. Tako smo rekli, preden smo oddajo pripravili. Zdaj je oddaja pripravljena in vam bo prinesla prijeten otroški živ-zav, kolikor ga že sami nimate v šoli dovolj, obenem pa bo dala šolarjem kakšno vzpodbudo za podoben sestanek razredne skupnosti za podobne ali pa še

pestrejšje načrte v novem šolskem letu.

Morda boste celo rekli, da so v naši oddaji vse preveč pridni in vzorni otroci, a mislimo, da je tudi v resnici tako, da so pri načrtih in pri vsem novem otroci resnično zavzeti in navdušeni in naj nas ne razočarajo, če potem marsikatero navdušenje med letom ugasne. Znova jih moramo vzpodbuditi in jim seveda tudi pomagati, da svoje naloge izpeljejo.

Tekst za oddajo nam je napisala Milka Kovič.

8. oktobra ob 14.05
8. oktobra ob 8.55

Višja stopnja:

SLOVENSKEGA JEZIKA O RAZVOJU

Vsem Slovenzom Gnado Myr Mylhlost inu prauu Sposnane boshye skusi Jesusa Cristusa prossim. S tem in sorodnimi stavki, prvimi napisanimi v slovenskem knjižnem jeziku, ki jih je sredi 16. stoletja zabeležila roka Primoža Trubarja, se začena oddaja o razvoju slovenskega jezika. V radijski šoli za višjo stopnjo doslej nismo posvečali dovolj šne pozornosti problemom jezika. Vzrok za to je v glavnem treba iskati v bojaz-

ni, da ne bi bile tovrstne oddaje preveč dolgočasne, preveč »šolske« in premalo radijske.

Naša oddaja bo poslušalce vodila od Trubarja mimo njegovih sodelavcev in učencev, mimo jezikoslovcev 17. in 18. stoletja do Kopitarja, Čopa, Prešerna, Vraza in Levstika. Rdečo nit razvoja bodo ilustrirali primerni odlomki iz del raznih avtorjev, da bo slika razvoja čimbolj živa. — Pravil jo je Rado Rupar.

9. oktobra ob 14.05
10. oktobra ob 8.55

Nižja stopnja:

JESENSKE PODOBE

Ze naslov sam pove, da želi oddaja dopolniti razredne pogovore, ki se sučejo v tem času okoli dogajanja v jesenski naravi, okoli vsega, kar nam da jesen dobrega in lepega, pa tudi okoli priprav na zimo.

Avtor oddaje, Viktor Konjar, vodi malega opazovalca od nadrobnosti do nadrobnosti in je dal zato oddaji naslov — jesenske podobe. Za osrednjo osebo je izbral fantiča, ki trdi, da jeseni ne mara, češ da je jeseni konec počitnic, sonca, toplote, kopanja, iger — sploh vsega lepega, predvsem tistega lepega, kar je skoraj

dva meseca užival pri teti na morju. Na prošnjo, da bi za zmerom ostal v ljubem obmorskem mestecu, ker vlada tu gotovo večno poletje, mu je teta razložila, da pride tudi sem jesen, najprej mila in vsa zlata, potem pa hladna in vetrovna kot pri Primožu doma; tudi tu bi se moral skrivati pred burjo za zidovi in nekaj mesecev potrpežljivo čakati na novo pomlad in poletje in radosti, ki jih prinašata.

Skupaj sta odpotovala v mesto pod gorami, Primož v šolo, teta na (Konec na zadnji strani)

**PROGRAM TELEVIZIJSKIH UR
ZA ŠOLE SEPTEMBRA
IN OKTOBRA 1964**

- 21. septembra ob 11, 40 in 15,20 zemljepis: Najzanimivejša področja Sovjetske zveze, redaktor Marko Marion, avtor Mitja Baloh.
- 28. septembra ob 11,40 in 15,20 zgodovina: Francoske vojne in Ilirske province, redaktor Jožica Weingerl, avtor Branko Reisp.
- 5. oktobra ob 11,40 in 15,20 kemija: Voda, redaktor Marko Marion, avtor dr. Marko Kolar.
- 12. oktobra ob 11,40 in 15,20 kemija: Lahke kovine, redaktor Marko Marion, avtor dr. Marko Kolar.
- 19. oktobra ob 11,40 in 15,20 estetska vzgoja: Folklor narodov Jugoslavije, a) pri Slovencih, redak-

FRANCOSKE VOJNE IN ILIRSKÉ PROVINCE

Solska televizijska oddaja Francoske vojne in Ilirske province, ki bo 28. septembra ob običajni uri, bo prikazala čas od začetka francoske revolucije do Napoleonovega padca. Meščanska revolucija, ki se je začela v Franciji — v tedaj gospodarsko najrazvitejši državi — je odpravila fevdalni sistem in odprta pot za razvoj v kapitalizem, ki je bil nato dobrih sto let — do oktobrske revolucije — osnova meščanskega družbenega reda. S svojimi posledicami se revolucija ni omejevala le na Francijo, ampak je v kratkem času vplivala v vsej Evropi. Sprožila je vrsto vojn, ki so trajale triindvajset let in v katerih je tudi slovenski narod prvič v zgodovini prišel v neposreden stik s Francozi in pridobitvami njihove revolucije. Francozi so na delu sedanjega jugoslovanskega ozemlja ustanovili celo posebno državno

tor Jožica Weingerl, avtor dr. Zmaga Kumer.
26. oktobra ob 11,40 in 15,20 biologija: Zobje, redaktor Jožica Weingerl, avtor dr. Niko Arnez.
Vse teme so namenjene 7. in 8. razredu osnovne šole.

Opozorilo. Celoletni program televizijskih šolskih ur je bil objavljen v prilogi Dela RTV dne 18. julija 1964.

**21. septembra ob 11,40 in 15,20
NAJZANIMIVEJŠA PODROČJA
SOVJETSKÉ ZVEZE**

Tema naj bi prikazala obsežnost in raznolikost regij Sovjetske zveze in najznačilnejši način življenja v teh različnih predelih. Kraji ob Severnem ledenem morju, ob Tihem oceanu, Altaj, Kamčatka itd.
Temo nam pripravlja Mitja Baloh.

28. septembra ob 11,40 in 15,20

tvorbo — Ilirske province. To dejstvo je bilo izrednega pomena za poznejše slovenske politične načrte. V oddaji bo poleg političnega razvoja prikazano tudi delo naših prosvetljenčev na kulturnem polju, odmevi tega obdobja v slovenskem leposlovju in ljudskem izročilu. Poleg običajnih šolskih učbenikov priporočamo za razširitev znanja B. Grafenauerja Zgodovino slovenskega naroda, V. zvezek. Opozorjamo še, da je Narodni muzej v Ljubljani izdal letos publikacijo Napoleonove Ilirske province, v kateri naši najboljši strokovnjaki za to obdobje obravnavajo v kratkih, jedrnatih prispevkih politično in gospodarsko zgodovino, vojne pohode, kulturno življenje in slovensko ljudsko izročilo o Francozih. Publikaciji je dodan še tabelaričen pregled zgodovinskih dogodkov, številne slikovne pri-

loge in zemljevid. Hkrati je v Narodnem muzeju odprta razstava pod naslovom »Napoleonove Ilirske province«, ki z bogatim muzejskim materialom ponazorjuje to za nas pomembno obdobje. Razstava bo odprta do začetka novembra, strokovna vodstva po razstavi so vsako nedeljo ob 11. uri, pa tudi po dogovoru.
Branko Reisp

5. oktobra ob 11,40 in 15,20

VODA

Uvodne besede opozarjajo na razširjenost in vlogo vode v naravi in življenju. Besede spremlja odlomek iz filma (USIS »Water-Friend or Enemy«). Sledi ugotovitev, da voda ni element, kot so to mislili še v 17. stoletju, ampak spojina, kar potrjuje poskus (elektroliza). Na podlagi fizikalnih lastnosti vode je pojasnjeno načelo kuhanja v posodah pod pritiskom in uporaba antifrizna v avtomobilskih hladilnikih.

Poskus segrevanja kristalohidrata kaže na vsebnost vode v trdnih spojinah. S kristalno vodo razložimo načelo v uporabi mavca pri zlomih kosti in modelih za odlitke. Topnost soli v vodi demonstrira prikaz množine v 1 m³ morske vode. Poskus pokaže penjenje milnice v trdi in mehki vodi. Sledijo opisi, kako lahko čistimo vodo, ter avtomatske destilacijske naprave in ionskih izmenjalcev. Oddajo zaključuje komentar o pomenu pridobivanja pitne vode iz morja, ilustriran z odlomkom iz fil-

ma o tovarnah za čiščenje morske vode v ZDA (USIS, »Fresh Water from the Sea«).

Oddaja je namenjena 7. razredu osemletke in obnavlja več ali manj znano snov iz prejšnjih razredov, predvsem pa opozarja na posledice in izkoriščanje fizikalnih in kemičnih lastnosti vode. Oddaja je primerna tudi za obnovev znanja v 8. razredu osemletke, kjer določeno poznavanje osnovnih kemičnih zakonitosti omogoča učitelju, da v razgovoru po predavanju opozori na bolj »kemično« razlago opazovanih pojavov. Po gledanju oddaje naj učenci obnovijo znanje, najbolje na podlagi vprašanj, kot npr.:

Kako je narejena Celzijeva temperaturna skala?

Zakaj so ljudje do 17. stoletja mislili, da je voda element?

Kako čistimo vodo bakterij?

Kako čistimo pitno vodo za našelja in mesta?

Kakšne nečistoče lahko pričakujemo v rečni vodi?

Zakaj je važno dobivanje sladke vode iz morja?

Morda ni odveč opozoriti učitelje na poljudno, vendar zelo zanimivo pisano knjižico T. Kinga: Water, Miracle of Nature (Collier Books, New York, 1961). Več izvodov te žepne knjižice je še v prodaji v Cankarjevi založbi v Ljubljani.

12. oktobra ob 11,40 in 15,20

LAHKE KOVINE

Uvod oddaje nas spomni, da je človeštvo do 19. stoletja znalo industrijsko dobivati in uporabljati le omejeno število kovin. Odlomek iz filma »Aluminij« pokaže vsestransko uporabnost aluminija. Tehnična opozori na nizko specifično težo aluminija, raztapljanje v kislinah in »pasivizacija« pa na pomen zaščitne oksidne plasti.

Oddaja dalje govori o naših nahajališčih boksita, pokaže glinico in glavne faze pri pridobivanju kovine. Tudi magnezij in njegove zlitine vse pogosteje uporabljamo v tehniki namesto »standardnih« kovin. Predvsem sta pomembni njegova nizka specifična teža in lahka strojna obdelava, nevarna pa je vnetljivost, kar pokaže poskus in odlomek iz filma »Magnezij, čudovita kovina«.

Oddaja je namenjena 8. razredu osemletke. Pred oddajo bi morali biti učenci seznanjeni s pomenom in osnovnimi lastnostmi kovin (barva, sijaj, trdota, kovnost, vlečnost). Po oddaji pa lahko zastavimo več vprašanj, npr.:

Katero lastnost aluminija in magnezija omogočajo njuno vsestransko uporabnost?

Katero se pomanjkljivosti čistih lahkih kovin in zakaj uporabljamo zlitine?

Zakaj v prejšnjih stoletjih niso mogli pridobivati aluminija?

Zakaj je aluminij korozijsko obstojen?

Kako gasimo požar, ki ga povzročijo magnezijeve zažigalne bombe?

Kateri pogoji omogočajo razvoj industrije aluminija v Jugoslaviji?

O kovinah in o elementih na splošno zanimivo pripoveduje knjižica J. S. Meyera The elements

(Washington Square Press, New York 1962). Cenena žepna izdaja, ki je v prodaji ali pa se lahko naroči v ljubljanskih knjigarnah, podaja v poljudni obliki vrsto podatkov o pomenu elementov v vsakdanjem življenju. Bolj strokovno obdeluje snov Melorova moderna neorganska kemija, ki jo je v prevodu izdala Naučna knjiga, Beograd 1958.

Dr. Marko Kolar

19. oktobra ob 11,40 in 15,20

**FOLKLOR
NARODOV JUGOSLAVIJE
A) PRI SLOVENCIH**

Iz neizčrpne zakladnice folklornega bogastva smo se namenili pripraviti ciklično oddajo po narodnostih. Letos nam bo dr. Zmaga Kumer pripravila oddajo o folklori pri Slovencih.

26. oktobra ob 11,40 in 15,20

ZOBJE

Neprestano napredovanje zobne gnilobe že pri otrocih v najnežnejši dobi zahteva splošno pozornost. Prav zaradi tega smo se odločili, da se vključimo tudi s šolsko uro v akcijo, ki naj pojasnjuje, razlaga in opozarja, da so vendarle sredstva za preprečitev zobne gnilobe. Hkrati bomo seveda pokazali tudi zgradbo in funkcijo zoba. Povsem biološko temo, ki se po učnem načrtu vleče skozi vse razrede, smo sicer namenili istim razredom kot druge naše ure, vendar pa bo ura primerna tudi učencem od četrtega razreda dalje.

Oddajo nam pripravlja dr. Niko Arnez.

(Nadaljevanje s tretje strani)

svoje počitnice. Jesen je bila lepa. A ker bo prišel dež, ker bo postalo hladno, ker bo moral nositi čepico iz dlak, je Primož kar naprej trmoglavil, da jeseni ne mara. Teta se je trudila, da bi ga ozdravila in ga je vodila po šoli na sprehode, da bi mu pokazala jesen — lepo in darežljivo.

Sla sta iz mesta na polje. Povsod so spravljali pridelke. Povprašala sta kmeta, ali ima rad jesen. Da je ne bi imel? Vse leto — od prejšnje jeseni, čez zimo in zgodnje pomladi sem je delal — oral, sejal, gnojil, branal, plel, da so obrodili sadovi v zemlji in na drevju. To so plodovi njegovega dela, pa niti ne zgolj zanj, ampak tudi za Primoža.

Sla sta v vinograde in povprašala fanta, ki je vriskal na trgatvi, ali ima rad jesen. Pokazal je z roko na vinske gorice, ki so se zlatile v soncu, pokazal na bogato obloženo trto, na vesele trgače, na mošt, ki se nabira v kadi, pokazal pa je tudi svoje dlani, na katerih so mu ostali žulji še od pomladne kope; a zavoljo njih veeno ne toži, saj te trta bogato obrodila.

Sla sta k pastirjem na pašnik. Tudi ti so povedali, da imajo radi jesen. Kostanj pečejo in krompir,

vedno imajo kaj početi; tista nadlega, ki jih prinese kdaj dež, se dajo pa tudi zlahka pozabiti.

Primož je z veseljem užival darove, ki mu jih je dajala jesen, a je vendarle še kar trmoglavil, da je ne mara.

Tistega dne sta šla s teto v mestni park. Še vedno se je svetil v neštetih barvah, a tudi stezice so bile že nastlane. Selestelo je pod nogami. Tedaj je Primož zagazil v nagrabljen kup suhega listja in se razveselil. Brodil je po njem z rokami, z nogami in se razživel, da je kar žarel. Prvič je teti priznal, kako mu je vse to všeč.

Sla sta v živalski vrt in tu je stari čuvaj pripovedoval o pticah, ki se jeseni selijo na jug, o živalih, ki se že zdaj jeseni pripravljajo na zimo, pa tudi o tem, da mora za te, ki so zaprte v kletkah, poskrbeti on. Primož je z zanimanjem poslušal. In ko sta se s teto vračala iz živalskega vrta, se je zgodilo nekaj čudnega. Poprosil jo je, naj še ostane, da bosta še hodila na jesenske sprehode, zakaj jeseni pač res ni niti dolgočasno niti pust.

Oddaja je živa in pestra, hkrati pa tako preprosta, da ji bodo zlahka sledili vsi tisti, ki jim je RS za nižjo stopnjo namenjena.

LEPO OBLEČEN — ZADOVOLJEN,
KDOR OBISKUJE

PRODAJNI SERVIS

Modna hiša

LJUBLJANA · MARIBOR

Zvezdarna tovarne aparatorov in instrumen- tov »Jurij Vega«

Dokler ne bo dokončno zgrajena zvezdarna na tovarni »Jurij Vega« v Kotnikovi ulici v Ljubljani, je ljudskim in srednjim šolam na razpolago dober daljnogled s 60-, 130- in 230-kratnimi povečavami. S praktičnim opazovanjem Sonca, Lune in planetov Merkurja, Venere, Marsa, Jupitra in Saturna si lahko učen-

ci izpopolnijo znanje, pridobljeno v šoli. Na Soncu lahko opazujejo pege, granulacijo in bakle; na Lunini vidijo kraterje, gorovja, tzv. morja idr. Merkur in Venera kažeta v obdobju svojega kroženja okoli Sonca mene, prav tako kot Luna. Ob posebno ugodnem ozračju lahko opazujemo na Marsu snežno kapico in nekatere podrobnosti, na Jupitru atmosfere pasove in kroženje štirih satelitov, na Saturnu pa njegov obroč. Od zvezd vidimo nekatere kopice, dvojne in večkratne zvezde, nekatere galaktične meglice, vrste zvezd po barvi in temperaturi, od izvangalaktičnih meglic pa Andromedino meglico.

Posamezne skupine — največ po 20 učencev — se morajo navajati pismeno, vsaj dva dni pred prihodom, ustno pa vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek zvečer na terasi tovarne. Opazovanja zvezd so v navedenih dneh, opazovanje Sonca pa vsak delavnik, če je vreme ugodno, za skupine pa po dogovoru. — Skupine grede lahko na streho tovarne samo pod vodstvom učitelja ali profesorja. —

Naslov: Tajništvo instituta »Jurij Vega«, Ljubljana, Kotnikova ul. 18.

180 učbenikov za manjšinske šole

Srbske založbe za izdajanje učbenikov bodo izdale letos blizu 180 različnih učbenikov in priročnikov v šiptarskem, turškem in bolgarskem jeziku. Tako bodo ugodili potrebam šol in drugih izobraževalnih ustanov, namenjenih šolanju pripadnikov teh narodnostnih manjšin.

S. S.

»PROSVETNI DELAVEC«

List izdaja republiški odbor št. 1. kate delavcev družbenih dejavnosti Slovenije — Izhaja štirinajstnevno med šolskim letom — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik: Uruga Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2, telefon 33-722 int. 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1, telefon 32-284 — Poštni predaj 335-VII — Letna naročnina 600 din, za šole in ustanove 1200 din — Št. tele. računa 600-44-008-16 — Tiska CZP — Ljudska pravica

DRŽAVNA ZALOŽBA
SLOVENIJE

BO IZDALA V ZAČETKU SOLSKEGA LETA NASLEDNJE
POPOLNOMA

NOVE UČBENIKE

- Mihelič:
ŠESTO BERILO
  - Horvat:
MADŽARSKO-SLOVENSKO BERILO za drugi razred
  - Grad:
ANGLEŠKA VADNICA za osmi razred
  - Križanič:
ARITMETIKA, ALGEBRA IN ANALIZA — I. del
  - Jurančič:
SRBSKO, HRVATSKO, MAKEDONSKO BERILO I. in II. del
  - Kvaternik:
FIZIKA — I. del
  - Detela:
BOTANIKA za gimnazije
  - Grad:
FRANCOSKA VADNICA za tretji razred gimnazij
  - Križanič:
ARITMETIKA, ALGEBRA IN ANALIZA — II. del
  - Vadnal:
MATEMATIKA za četrti razred gimnazij
- Knjige dobite v vseh knjigarnah Slovenije, naročite pa jih lahko tudi neposredno pri

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE
Ljubljana, Mestni trg 26

Razpisi delovnih mest

Osnovna šola Boh. Bistrica:
2 učitelja za telesno vzgojo — PRU (zaželeno ženske moči);
1 učitelj za glasbeni pouk — PRU
Stanovanje zagotovljeno

Osnovna šola A. T. Linhart — Radovljica
1 učitelj biologije — PRU;
1 učitelj za pouk v 5. razredu — U ali PRU;
1 učitelj tehnične pouka — STU ali PRU
Stanovanje zagotovljeno.

Osnovna šola Ljuba Šercerja — Ig pri Ljubljani
razpisuje delovno mesto za:
1 strokovnjaka za tehnični pouk — stanovanja ni.
Na podružnici Tomišelj:
2 mesto za razredni pouk — samski sobi na razpolago.

Solski odbor osnovne šole »Dragotin Kette« v Ilirski Bistrici
razpisuje naslednja delovna mesta za:
1 učitelja predmetnega pouka za slovenski in srbohrvatski jezik, PRU ali P;
1 učitelja predmetnega pouka za matematiko in fiziko, PRU ali P;
1 učitelja za telesno vzgojo, PRU ali P;
1 učitelja razrednega pouka na podružnici šoli Harije, U.

Osnovna šola Komenda — Moste
razpisuje delovno mesto učitelja telesne vzgoje — PRU in P.

Objava velja do zasedbe delovnega mesta.

Ekonomski srednja šola Koper
1 pomočnik ravnatelja, P, diplomirani ekonomist s 5-letno prakso; 1 učitelj za matematiko, P; 3 učitelji za ekonomske predmete (gospodarsko poslovanje, knjigovodstvo, politična ekonomija), P; stanovanja ni.

Gimnazija Koper
1 učitelj za fiziko in matematiko, P; 1 učitelj za telesno vzgojo, P; stanovanja ni.

Italijanska gimnazija Koper
1 učitelj za biologijo in kemijo, P; kandidat mora biti italijanske narodnosti — stanovanja ni.

Solski center kovinarske stroke Koper

1 učitelj za strokovne predmete, P; 1 strojni tehnik s prakso v konstrukciji, STU; 1 učitelj praktičnega pouka za strojno obdelavo, PRU, z diplomom na Višji strokovni šoli na Reki; 1 učitelj za strokovne predmete, PRU; 1 avtomehaničar s prakso pri motorjih, PRU; 1 strugar — kvalificiran; 1 rezkalec — kvalificiran; stanovanja ni.

Učiteljske Koper
1 učitelj za telesno vzgojo, P, stanovanja ni; 1 učitelj za matematiko in fiziko, P, družinsko stanovanje.

Glasbena šola Koper
1 učitelj za violino, STU ali P; 1 učitelj za pihala, STU ali P.

Dijaški dom Koper
1 vzgojitelj (moški) s 6-letno prakso, stanovanja ni.

Razpisna komisija Gimnazija v Škofji Loki
razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

— profesorja zgodovine
— profesorja sociologije in filozofije.

Za obe mesti se zahteva ustreznost fakultetna izobrazba s strokovnim izpitom.

Kandidati naj vložijo prošnje z ustreznimi dokumenti na ravnateljstvu gimnazije v Škofji Loki. Osebnih dohodkov zagotovljen v skladu s pravilnikom o nagrajevanju.

Stanovanj trenutno ni.

Centralna osnovna šola Osmih talev

Dolenji Logatec

razpisuje prosta delovna mesta:

— ravnatelj
— učitelja na šoli podružnica Medvedje brdo

Pogoji: pod 1. profesor s 5-letno prakso ali predmetni učitelj ali učitelj z 10-letno prakso; pod 2. učitelj.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Družinsko stanovanje pod 1 in 2. Ponudbe pošljite na naslov.

Razpis velja do zasedbe mest.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

Program za šolsko leto 1964/65

• ZBIRKA ČEBELICA

Najbolj razširjena knjižna zbirka za otroke do 10. leta. Vse slikanice zbirke Čebelica uporabljajo kot pomožno čtivo učenci 1. in 2. razreda osemletk. V šolskem letu izide devet števil zbirke in pomožno šolsko čtivo CIBAN BERE 1965. Cena za naročnike à 100 din (r.) in à 200 din (krt.).

— TRIJE MEDVEDI. Ruska pravljica. Prevedel Pavel Golja. Ilustracije Roža Piščanec, Verzalke.

— BABICA IN TRIJE VNUČKI. Vera Albrecht. Ilustracije Cita Potokar.

— SIBIRSKI PRAVLJICI. Prevedla Kristina Brenkova. Stibarbarne podobe po ruskem izvirniku. Verzalke.

— NA NOVO LETO SE NE SMES UMITI. Ferdo Godina. Ilustracije Zdenka Golob-Borčič.

— OTROŠKE PESMICE Z NOTAMI. Zbral Janez Bitenc.

— CIBAN BERE 1965. Zbral in uredil Cvetko Zagorski. Ilustracije Marička Koren. Cena 100 dinarjev.

— MEDVED FOMKA. Vera Čaplina. Prevedel Davorin Ravljen. Ilustracije Janez Vidic.

— MODRA ROKAVICKA. Rahil Baumwoll. Prevedla Zenja Konjajev. Stibarbarne ilustracije po ruskem izvirniku.

— JAMA, PO KATERI SE PRIDE NA DRUGI SVET. Josip Jurčić. Stibarbarne ilustracije Nikolaja Omerse.

— PEHAR SUHIH HRUŠK. Ivan Cankar. Stibarbarne ilustracije Lidija Osterc.

• ZLATA PTICA

Elitna zbirka najlepših ljudskih in umetnih pravljic iz domačega in tujega sveta. Format 17 × 23 cm. Cena v polplatno vezanem knjigam je 1400 dinarjev za izvod.

— JAPONSKE PRAVLJICE
— SLOVENSKE PRAVLJICE

V šolskem letu 1964/65:

— RUSKE PRAVLJICE I.
— RUSKE PRAVLJICE II.
— ŠIPTARSKO PRAVLJICE
— UKRAJINSKE PRAVLJICE

• KNJIZNICA SINJEGA GALEBA

Popularna knjižna zbirka za učence od 10. do 14. leta prinaša obvezno šolsko čtivo za 4., 5., 6. in 7. razred osemletk. V šolskem letu izide devet knjig. Format 12 × 18 cm. Cena za naročnike je 200 din (br.), in 500 din (cpl.), v prosti prodaji 200 din (br.) in 650 din (cpl.).

— MALI PRINC. Napisal in ilustriral Antoine de Saint Exupéry, iz francoščine prevedel Ivan Minatti.

— KATA, KATKA, KATICA. Alenka Santarova. Ilustracije Jan Černy. Iz češčine prevedla Zdenka Škerlj-Jermanova.

— PLANET ČUDES. Nikolaj Sladkov. Ilustracije Andrej Ajdič. Prevedel Pavle Vozlič.

— IZBOR IZ MLADINSKIH DEL MIŠKA KRANJCA. Pripravila Leopold Suhadolčan in Stanko Kotnik.

— INDIJANCI IN GUSARJI. Tone Seliškar.
— VELIKAN IN PAJAC. Leopold Suhadolčan.

— PRIDI, MOJ MALI ARIEL. Mira Mihelič.
— ORLI ZGODAJ ZLETIJO. Branko Čopič.

— TAJNO DRUŠTVO PGC. Ingolič. Izredna izdaja.

• KNJIZNA ZBIRKA KONDOR

Zbirka najboljših del iz domače in svetovne književnosti. Namenjena je učencem 7. in 8. razreda osemletk, vsem razredom gimnazij, vsem strokovnim in njim sorodnim šolam. Format knjig je 12 × 18 cm. Cena za naročnike je 200 din (br.) in 500 din (cpl.); v prosti prodaji je cena posamezni knjigi 200 din (br.) in 650 din (cpl.).

— POEZIJE. Simon Gregorčič. Uredil Blaž Tomažević.

— PLAŠČ IN DRUGE POVESTI. N. V. Gogolj. Prevedel Severin Šali. Spremna beseda dr. B. Krefta.

— SUMLJIVA OSEBA. POKOJNIK. Branislav Nušić.

— PESMI. Alojz Gradnik. Uredil Kajetan Kovič.

— NESMILEČNO ŽIVLENJE. Izbor novel. Ivan Potrč. Uredil Mitja Mejak.

— PESMI. Kette-Murn-Cahkar. Uredil Dušan Pirjevec.

— ZLATARJEVO ZLATO. Avgust Senoa. Zgodovinski roman. Komentar dr. Emil Stampar.

— PESMI — JUNAK NAŠEGA ČASA. M. J. Lermontov. Prevedel in uredil Mile Klopčič. Likovne priloge dokumentirane.

• PONATISI:

— PISANI SVET. France Bevč.

— HEIDI. J. Spyri.

— OSTRZEK. C. Collodi.

— SRCE. de Amicis.

— CAROVNIK IZ OZA. F. Baum.

— DESETNICA. F. Milčinski.

— ČEZ GORO K OČETU. Prežih.

— GOSPOD HUDOURNIK. F. S. Finžgar.

OBLAČILA ZA JESEN IN ZIMO — SAMO

»VARTEKS«

poslovalnica LJUBLJANA, Dalmatinova 4

